

Zgodnja

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in veljá po pošti za celo leto 4 glđ. 60 kr., za pol leta 2 glđ. 40 kr., za četert leta 1 glđ. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 glđ., za četert leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 19. vinotoka 1877.

List 42.

Predblasteni ali privilegirani oltar.

(Dalje.)

Vpraša se, kakošen mora oltar biti, da ga zamore škof po papeževem pooblastenji zaznamnjati za „altare privilegiatum“? Biti mora popoln oltar, „altare fixum cum mensa, sepulchro et stipite“, če tudi še ni posvečen. „Conditio vero pro indulto ejusmodi locali est, altare cui conceditur, debere esse fixum saltem ita, ut a loco dimoveri non possit (S. C. I. 20. Mart. 1846. n. 574), licet non sit consecratum, sed solummodo lapis sacer consecratus cum capsula reliquiarum SS. Martyrum in ejus medio reponatur. (S. C. I. 30. Jan. 1760. n. 246.)

Oziroma na veliko število ss. maš, ki se po nekterih cerkvah opravljajo, sv. Cerkev zdaj dopusti tudi po več privilegiranih oltarjev v ravno tisti cerkvi, po 2, 3, celó po 4, akoravno se je pred kaj časom dajala ta prednost le enemu samemu altarju.

Odpustki privilegiranih maš se zamorejo obračati samo za mertve, nikoli pa ne za žive vernike. Očitno je tudi, da le tisti ali tistim dušam, za katero ali ktere se mašuje, se zamore tudi dotični odpustek nakloniti. Mašnik tedaj ne more tako narediti, da bi za eno dušo maševal, drugi pa odpustek naklonil.

Po določilu S. C. Indulg. 19. sušca 1841 mašnik, ki mašuje sv. mašo s privilegijem za kakega mertvega, vendar zamore ravno o tej priliki po moči svojega sv. Obhajila zadobiti še drugi popoln odpustek, in sicer za-se, ali pa za umerle.

Sveta maša na privilegiranem oltarju po določilu zbora za odpustke 12. sušca 1855 veljá samo po sebi — „per se“ — ko privilegirana; to je, vsak mašnik, ki na takem oltarju za mertve mašuje, dobi za nje popolnoma odpustek, naj že ta posebni namen stori, ali pa ne; ker namen je enkrat za vselej storila sv. Cerkev. Drugač je pri osebnih privilegiranih mašah, kakoršno ima duhoven le samo za svojo osebo po nektere krati na teden; pri tacih mora biti vselej oziroma dni in mertvih oséb posebej storjen namen. Veljá pa „intentio virtualis“, kakor je sploh pravilo pri kakosti „intentionis applicandi Missam“.

Ako se taka maša mašuje za več umerlih „in comuni“, se ga le-ti tudi skupno vdeležé. V kaki méri da je potlej vsaka teh duš deležna odpustka, to se vé, je pri Bogu. Pri osebnih privilegijah, kadar se dobi pravica iz Rima, je v novih časih navadno postavljen ta-le izraz: „Tibi... ut quando cunque missam pro anima cujuscunque Christifidelis... celebraveris, missae sacrificium hujusmodi animae seu animabus, pro qua seu

quibus illud celebratum fuerit, perinde suffragetur, ac si ad altare privilegiatum fuisset celebratum concedimus.“ Iz tega pa, se vé, če se za njih več mašuje, ne izhaja, da vsaka zadobi popolnoma odpustek. Le samo, kadar se mašuje za eno samo, pravijo dotične papeževe pisma (brevia), da bode, ako je Bogu ljubo, kar precej rešena iz vic terpljenja.

Na vprašanje, če je dobro, da se tudi več maš s popolnoma odpustkom opravi za ravno tisto dušo, je odgovor ta, da je to dobro in koristno, ker se ne more nobenkrat prav za gotovo vediti, če je Bog odpustek v vsi obširnosti tisti duši naklonil, ali ne. Po drugi strani pa je tudi lahko, da tiste duše ni več v vica: v takem primérleju ni dvomiti, da dobroti Božja odpustke nakloni sorodnikom ali prijatlom tistega, kateri dá sv. mašo opraviti, posebno ako mašnik ima to skerb, da s svojim glavnim in pervim namenom sklene tudi še tega stranskega ali pogojnega.

(Dalje nasl.)

Govor sv. Avgustina, za vérne duše do bratov v puščavi.

Predragi moji bratje! Nikdar še nisem bral, da bi nesrečno bil umerl ta, ki je živ izkazoval dela dobrote in ljubezni. Zakaj človek, ki je usmiljen in pa ta, ki drugim rad izkazuje dela ljubezni, obadva imata veliko priprošnjikov pri Bogu. Kaj pa moramo družega reči o usmiljenih ljudéh, kakor to, da njih dela za njimi gredo? Zato, ker imajo mnogo priprošnjikov in zato, ker je nemogoče, da molitev mnogih ne bi bila uslišana. Pomisli, o človek, kdo da je tisti, ki ti v življenju pride na proti; pomisli, da je človek, po božji podobi ustvarjen, dasi je ubog in nag, siromašk in berašk, sirota zapuščena. Varuj se, da ga ne zaničuješ, ne tepeš, od sebe ne pehás; kajti ubogih, ako so potrebni in goli, gladni in siromašni, bolehati in boječi, ne smemo goniti od sebe. Zatoraj, bratje moji, ne zaničujte jih, ne odpravljajte jih, ako tudi silno prosijo; ne godernajte nad njimi, sej gotovo za nas Boga hvalijo darovi, ki jih daste. Pomisli bogatin, ki ošabno dvigaš glavo in z dolgim vratom ponosno stopaš po ulicah in cestah, da si rojen, kakor siromak, in da ti je živeti kratek čas. Bogat si, pa si vendar poln britkosti, bolečin. V nesnagi si bil rojen... Jokal si, kakor joka siromak in prosjak, ko si stopil v dolino solz. Enako smo tedaj rojeni, enako živimo, enako mremo. Zatorej vedi, bogataš, da vsi po isti poti na svet pridemo, ubogi in bogati, ne zaničuj zategadelj ubozega in ne odteguj mu dobrotne svoje roke, temuč sprejmi ga prijazno, tolaži ga v besedi in v djanju.

Usmiljenje, bratje moji, bodi naša mati, zakaj le-ta, ki gladnega nasituje, žejnega napaja, tujca prenočuje, nedolžnost brani, bolnika potolaži, ta ki ima za nesrečnike tolažbe in sočutja, le ta je zares pobožen, zares usmiljen, zares prijatelj Božji in nobeden naj se ne derzne prisojati mu nesrečne smerti.

O bratje, pomnite, da usmiljenje, da to je bran zveličanja, lepota vere, ki grehe zbrise! Ono pravične poskušaja, svete uterjuje, hudobne vodi na pot kreposti; in če bi imel kdo tudi vseh čednost v obilnosti, in ko bi bil tudi z nedolžnostjo ozalisan: naj ne neba terkati se na persa in govoriti: malopriden hlapec sem.

Toda pomnite, bratje moji, pomnite dobro, da se imamo v tem življenju usmiljevati ne le ubogih, ampak tudi ranjeh se moramo usmiliti in jim pomagati, kakor nam kaže zgled Juda Makabejca. Ta je rekel, da je sveta misel za ranjke moliti, da bodo grehov rešeni. Tudi Juda je vedel, da nobeden nima prav čistega serca, ako celó zvezde na nebu čiste niso pred božjim obličjem. Angeli so bili verženi z neba, zato ker zvezde čiste niso bile, sej še dete, ki en dan samo živi na zemlji, sej še dete čisto ni. Kaj porečemo pa od samih sebe? Imamo li zavest, da hranimo čisto serce? Daleč bodi to (misliti); vsi smo grešniki, v grehah spočeti, v hudobnostih rojeni; vsi živimo grešno, delamo pregrešno, umiramo menda v odpustljivih grehah. Usmiljenja potrebujemo tedaj, ker se nam je kdaj ločiti. Trimo meso svoje s postom in mertvenjem, vse hudo voljno prenašaje, vse terpljenje ni nič, ako ga primérjamo prihodnjemu veličastvu.

Usmiljenja potrebujemo, ker s svojimi zaslugami si življenja vekovito srečnega pridobiti ne moremo. O človek, to češ, to dobro vém, ti želiš, da se te Bog usmili. Usmili se tudi ti svojega bližnjega. Zakaj le toliko se te bode Bog usmilil, kolikor se bodeš bližnjega ti, in toliko ti bode povernjeno na unem kraju, kolikor si bližnjemu podelil na tem kraju. Moli za ranjke, da oni za-te moliti ne zabijo, ako so zveličani. Oni pričakujejo od nas, da jim pomagajmo mi, ker oni si ne morejo več pomagati, njim je čas delovanja potekel, unekraj ni nič več časa. Vsak dan kličejo iz svojih muk, muke pa so strahovite; kličejo, toda malo, mili bratje moji, prav malo jih je, ki se jim oglasijo; tožijo, ali ni ga, ki bi jih tolažil... O strašna grozovitost, bratje, o grozna strahovitost! Vsak dan nas kličejo tisti, ki so z nami poterpljenje imeli, ko so bili še živi, ki so prenašali naše težave, ki so za nas terpeli; — mi pa se za-nje ne zmenimo! O neznaška nečlovečnost! Bolnik tarna in stoka, zdravnika ima, ki ga tolaži; prase cvili in druge cvilijo za njim; osel pade in vsi mu pomagajo: vérník vpije iz svojih muk (v vicah), njega pa nobeden ne posluša. Vidite li grozovitost, bratje? Vender — pomislite, bratje moji, da sveta je misel in pobožna, prijetna B gu in angelom ljuba, če molimo za ranjke, da bodo rešeni kazen, ki jih terpé za svoje grehe.

Poreče pa kdo: „Očeta sem imel, ki je bil dober, pobožen, pohleven, usmiljen, z eno besedo, vseh kreposti poln, in če je res, kar praviš, je gotovo že v nebesih. Zakaj bi za-nj molil, milošnjo dajal, se postil in svetnikov svetinje obiskaval? Sej ni treba, da bi za-nj molil, ker je bil tako veren, pobožen, čist, pohleven, poterpljiv, sama dobrotá, ki po zlatu ni kopernel, ki si ni zbiral zakladov, ki nič hudega storil ni: plačilo njemu gre. Človek, ki mi tako govoriš, ne bom ti ugovarjal; zakaj kdor dobro dela, tudi prejme dobro. Vender ti pa svetujem, da za-nj moliti ne prenehaj; bratje, da za ranjke moliti ne opustite. Rekel sem že, da ga ni brez greha, da se niko hvaliti ne more s čistim sercem. Kaj svetujem družega, kaj hočem, kaj prosim družega, kakor da pusti negotovo in se derži gotovega. Kaj ni to ne-

gotovo, da ne veš, je li tvoj oče jeze vreden ali pa ljubezni? Veliko jih je bilo, ktere so imeli za svetnike, toda v očeh božjih so bili pa hudobni. Derži se torej gotovega, negotovo pa opusti. Kajti gotovo je, da je bil grešnik, dasi je bil okinčan z dobrimi deli; ali je pa z njimi večni blagor si pridobil, tega ne vemo. Zatorej vedi, o človek, da je sveta misel, za ranjke moliti, vbogaime dajati in romati, da jim bodo grehi odpuščeni. Ako tudi ne veš, so li tisti, za ktere prosiš, zveličani ali pogubljeni, veader sebi dobro storiš, ker ne delaš krivice ne zveličanim, ne pogubljenim, pa tudi Boga ne žališ, če eni tvojih dobrih del ne potrebujejo, drugim pa ne koristijo.

Dokler tedaj za gotovo ne veš, da so pogubljeni ali da so izveličani, ne opuščaj za-nje moliti: vedi in veruj za terdno, da tebi se dobra dela ne pogubé, če moliš za ktere koli. Neštevilnokrat smo govorili in po navodu vere smo učili, da hudo nekaznjeno ne ostane, in da dobrega neplačanega ne pusti on, pred katerim imenitnost osebe ne vejšá in zatorej bode tvoja molitev tebi koristila. Vidite, da je treba za mertve zmerom moliti, ker nam zaleže, če njim ne koristi. Tako bodemo vselej dobri, pobožni, usmiljeni in nesrečne smerti se nam bati ni, ker Gospod nas varuje, dokler živimo in kader tu prestanemo živeti, nam on podeli blaženost, kakor je ni videlo oko, ne slišalo uho, ne serce občutilo. — Hitimo, o bratje, podvizajmo se z molitvami za umerle, da tudi oni hité prositi za nas in nas k sebi vabiti: sej oni gledajo sv. Trojico in sicer tako enojstvo, kakor trojstvo, da dve osebi niste več kot ena ali pa tri, da so v sebi neskončne in da je vsaka v vsaki, da je vsaka v vseh in vse v vsaki in da so vse v vseh in vse v eni. Ako ne morete doumeti, kako da je sveta Trojica trojna in enojna, glejte ta le zgled. Eno je sonce, ki po nebu kroži, greje in sveti. Enost je na zemlji ogenj, ki ima pa trojost: gibanje, svetlobo, toploto, in sicer tako, da svetlobe od gibanja in toplote ločiti ne moreš. Enako je s sv. trojico pri Bogu. Če pa skrivnosti nje ne zapopademo, se podvizajmo k dobrodelstvu, da jo po milosti zaslužimo gledati, kakor je. Proti naravi je, če kdo domovino zapusti, domovino zaničuje ali celo sovraži. Ne strašimo se dobrih del, da pridemo v lepo domovino našo. Tako prijetna je pravičnost, tako lepa vekovita svetloba, namreč neizpremenljive resnice in modrosti, da bi samo za pol ure, kar bi ondi bivali, dali in zaničevali neštevilno lét, polnih veselja in boga stva. O veličastno kraljestvo Božje, o zažetena domovina naša, vredna si tega, kar imam; vdova je dobila pri tebi toliko za dva vinarja, kakor Peter, ki je vse zapustil; kakor Zahaj, ki je pol premoženja razdal; kakor Marija, Lazarjeva sestra, ki je vse prodala in skupnino k nogam apostolov položila. Zakaj hočemo biti v dobrem leni? Zakaj zanemarjamo za ranjke moliti? Premišljajmo, o bratje, našo domovino, kjer bivajo, ne samo ljudje, ampak tudi angeli, nadangeli, prestolstva, gospóstva, kneštva in oblasti; kjer bode viditi tudi človek aveto in nedeljeno Trojico, toliko čisteje in jasneje, kolikor več zaslug si je v življenju bil pridobil. Tu bodemo vsi zadovoljni, vsi srečni, vsi radostni. To je oni najboljši del, ki si ga je Marija izvolila, sedši k nogam Gospodovim. Vtopila se je bila v gledanje Boga-človeka in ravno v tem gledanju je večno življenje naj boljši déł. To življenje je najbolje, ker je gotovo, ker je večno, ker je resnično, ker je naša sreča, ako imamo Boga, ako gledamo Boga in se v to gledanje vtopimo. To je tisti najboljši déł, ki ga tukaj ne moremo imeti. Zakaj ne? Zato ne, ker smo dalše od Gospoda in zmerom v nevarnosti in zmerom v opravila zapleteni. Tukaj se ukvarjamo z Marto, ki si je izvolila del, pa ne najboljšega, ker ne večnega.

Skerbimo torej, da izkazujemo dela usmiljenja s tem, da molimo za mrtve, potem bomo zamogli spoštljivo pozdravljati svete preroke in očake. Po imenu so večni, po veri sloveči, po delih modri; oni so tisti sveti močje, s katerimi je govoril sam Bog, katerim je razodeval skrivnosti. Bratje, zapuščajmo svet, da zamoremo pozdraviti in viditi vs. aposteljne, katerih oči so v mesu gledale živečega Boga. Z vso močjo, bratje, si prizadevajmo, da pridemo v presveto, in vidimo mučence Božje, ki so krotili meso, poživiljali duha, zapovedali hudobam, niso čislali posvetnega, pač pa domovino naj svetejo. Skušajmo priti v presveto, da ondi vidimo spoznovalce Božje, ki sicer niso občutili besnosti trinogov, ki so pa vendar Boga zaslužili z velikimi čednostmi, da imajo pravico zahtevati plačilo mučensko: zakaj mučenstvo ni samo v kervolitju, ampak v zderžanju od greha, v spolnovanju zapovedi. Prizadevajmo si tudi, bratje moji, da pridemo v svetišče, da ondi z največjo spoštljivostjo pozdravljamo sv. Bogorodnico in z njo sv. device, ki so mnogim svetile z zgledom svojim, da so se odpovedali zakonski družbi... samo zato, da ostanejo povsem neveste večnega Ženina. Hitimo tedaj, bratje moji, in posnemajmo te svetnike. Učimo se od njih izkazovati dela ljubezni in usmiljenja in to neprenehoma; potem še le si zaslužimo milost, da bomo gledali Boga od obličja do obličja, kakor je: to pa naj nam dodeli ta, ki je vsem svetnikom veselje in blagor. Amen.

P. Ch.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. (*Zori se vse zlagoma.*) „Unità“ 14. vinotoka v nekoliko daljšem spisu, ki je tu posnét, dokazuje, da cesta v Kanoso je že odprta. Znano je, kako se je bil Bizmark pred nekaj časom pobahal, rekši: „V Kanoso pa ne pojdemo!“ Hotel je blezo reči, da pred papežem se ne bo ponižal, da bode upalil tako imenovano „kulturno borbo“. Pri vsem napihovanju pa vendar zvezda Bizmarkova že temni. K temu je dosti znamenj, če tudi še ni zmage za sv. Cerkev, kakor ima biti. Eden liberalnih listov na Nemškem je te dni rekel naravnost, da po tolikih širokoustnostih je „pruska vlada res nastopila pot v Kanoso“. Karcler sam je djal peterim švabskim poslancem, da z majnikovimi postavami je velika trudnost; očitno znamenje, da se je naveličal vodo tolči v stopi, in da bi mu dobro delo, ako bi se mogel iz te zadrege izviti v nekoliko častjo.

Časniki, ki so poprej visoko in ošabno nosili grebene, so zdaj pohuljeni in ušesa pobešajo, kakor „malae mentia asellus“. Priznavajo n. pr., da „alkatoliško krivoverstvo“ in mogunška sinoda ste slama in pleve.

Celó beseda „kulturkampfi“ jih nekako že bôde v lica. Prepirali so se, kdo je skoval to lažljivo besedo, in nihče noče imeti časti te neslane iznajdbe. Sploh, radi bi si vsi roke umili in še plačali bi mu kaj, kdor bi jih učil nečastno čepo (avbo) raztergati. „Norddeutsche Ztg.“ je grenko tarnala čez Paderbornskega škofa, kateri noče, da bi se majnikove postave popravile, ampak odpravile. Tedaj odpraviti jih ne, popraviti pa le, in iskati si „modum vivendi“? Tako ta časnik, ki je bil kdaj kaj gorko upaljen za vojsko zoper Cerkev, zdaj pa bi se že pogajal! Dokler so si delali upanje Cerkev premagati, so drugač péli ti petelini, in zdaj zopet drugač. Sploh, vsi čutijo neko skomino, neko težo v želodcu, kakor po kaki razuzdani pojedini. Znamnje, da predrzno upanje je splavalo po vodi, da pot v Kanoso je odprta, — ktera reč sicer ni bila nikoli v dvomu.

Kulturoborbni udarci na Cerkev so mahanja s ple-

vami po skali. Kakor svoje dni v Koloseju mučenci, tako bode Cerkev vidila pred svojimi nogami prestrašeno in nezmožno tisto zvér, ktera jo je stergati žugala. In to bo nova zmaga Kristusove Cerkve.

To pa je toliko gotovše, ker tudi v gnjili in truhleni „svobodni Italiji“ se sad laži liberalizma razodeva tako strahotno, da ni druge poti k otenju, razen pot „v Kanoso“ (gl. današnji „Razgled“).

Iz Ljubljane. (*Zgodovinsko o provincijalu P. Hugonu Vodniku.*) Iz škofje Loke so nam došle naslednje verstice o slovečem frančiškanku č. o. Hugonu Vodniku:

Podoba, malana od de Herrlein-a, shranjena pri gospodu župniku Remicu, ima napis naslednji:

Ob singularem Vitae sanctimoniam, et doctrinam venerabilis Pater Hugo Vodnik, Brodensis locopolitanae Parochiae, natus XXVI Octobris MDCCXXVI. P. P. Franciscanis adscriptus Labaci MDCCXXXII defunctus ibidem XXV, sepultus ad sanctum Christophorum extra civitatem XXVII Junii MDCCCLXXXV in Comitatu eousque invisio MMM Hominum.

Ta pater Hugo je bil keršen na ime Simon, in je zakonski sin Janeza Vodnik-a in njegove žene Marine, domá iz Brodov, hiš. št. 3 pri Berdarji; kerstil ga je gospod vikar Martin Sihlerle, in botri so bili Luka Kožuh in Maruša Vodnikova v pričo Jožeta Ruparja.

Ta častiti pater med ljudstvom slovi za svetnika in mislijo, da počiva v frančiškanski cerkvi v Ljubljani, kar pa po zgorej postavljenih latinskih versticah ni tako, ker pravijo, da je pokopan pri sv. Krištofu. Nahajajo se od njega tudi še natisnjene černe podobice, katerih eno ima vrednik tega lista, ki jo je prejel od prečast. P. Benvenuta Crobath-a. Izražena je vsi podobí posebna pobožnost, ponižnost itd. in ima podpis: „Der fromme und gelehrte Provincial Hugo Vodnigg, geböhren in Oberkrain der Pfarr Bischoflak, Dorf Brod den 26. Weinmonats 1716, gestorben zu Laybach am 25. Brachmonats 1785.“ Ker se je ta reč sprožila, bi bilo prav, ako bi kdo o tem slavnem in učenem možu še kaj več povedal.

Iz Notranjskega, mesca vinotoka. Omenili so slovenski časniki prezgodnjo smert in rodoljubno značajnost ranj. And. Lavrenčiča. Naj smém omeniti, da je bil on tudi véren katoličan, v pravem pomenu katolišk možák, ki se ni nikoli sramoval skazovati svojih dolžnosti kot kristjan in katoličan. Popolnoma se je ravnal po slavnem geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Naj mu položim tudi jaz, kot nepozabljivemu, predragemu prijatelju, ta mali spominek na prezgodnjo gomilo:

Žaluje mati in solzé pretaka,
Zgubi ko zvesto vdanega si sina;
Sej bil je njen'mu sercu dragotina,
Ponosna čverstega je b'la junaka.

Prijatelj zvesti žalostno koraka,
Obdá serce mu britka bolečina,
Ko zvé: zadela smertna je ojstrina
Prijatelja, preblagega možaka. —

Ti ljubil mater si Sloven'jo milo,
Zvesto do groba, moj prijatelj blagi!
Zato z menój vred za Teboj žaluje.

O sprejmi najno zadnje pozdravilo:
Počivaj sladko v domovini dragi,
Tvoj duh naj pa pri Bogu se raduje!

Radoslav.

Iz Gradca smo te dni prejeli neprecenljivo novo delo milgosp. škofa dr. Jan. Zwergerja:

Der Glaube

als göttliche Tugend oder die Pflicht zu glauben. Vereinsdruckerei 1877.

Lepa knjiga na prijetnem popirji ima 286 strani in je tiskana z velikimi čerkami, da jo tudi že stareji slaboverci z oslabeledimi očmi prav lahko čitajo.

Menda bolj času primérnega branja ni kmalo, kakor je to. In pa od tako pobožnega, tako visokega, tako sploh čislana pisatelja, ki ga tudi nasprotniki — hoté ali ne hoté — spoštujejo.

Doželeno pa mora tako delo biti slehernemu, kdor ima le še iskro želje do srečnega življenja. Zakaj: „Kdor je neveren, ne bo vidil življenja (večnega), temuž jeza Božja ostane nad njim,“ uči začetnik vere in življenja.

Obravnava pa delo: „die Pflicht zu glauben; die Erfüllung der Pflicht zu glauben; die Uebertretung der Pflicht zu glauben“, — vsako v več odsekih in pododdelkih. Med grehi zoper vero je tudi: „der liberale Katholizismus, die Freimaurerei“ itd. V sklepu se obravnava „das neue Heidenthum“, — in sklepna beseda je: „Aufforderung an die Gläubigen zu unerschütterlicher Glaubensstreue“.

Ne bomo za zdaj natezali čverstih obravnáv iz te knjige, temuž le rečemo: Vzemí in beri; boš sam vidil, koliko je delo vredno. Posebno bodi priporočeno tudi gosp. duhovnom, še zlasti mestnim, za lahko rabo pri cerkvenih govorih itd.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

XLVI.

Sv. poslanje v Šmartnem pri Kranji
od 18 — 26. majnika 1872.

Po skončanem prvem misijonu v Smedniku že sem bil prašan, jeli bi tudi ponavljanje misijona prevzeli po oo. lazaristih mi družbani Jezusovi? Že leta 1866 smo bili prašani za Šmartno, in še le 1872. leto smo prišli v to lepo in bogato duhovnijo. Toda ne na ponavljanje misijonovo, na misijon sam smo prišli, o. Doljak, o. Staré in pa jaz, 16. majnika.

Pred trinajstimi leti so prvo poslanje na Kranjskem imeli gospodje misijonarji iz Celja, očetje lazaristi v Šmartnem pred Kranjem. Silna silna množica ljudstva je privrela iz vsih krajev skup v Šmartno. Na tisuče in tisuče jih je bilo.

Pri vsem tem pa, da so imeli oo. lazaristi tukaj svoje prvo poslanje in se je veliko dobrega storilo v Šmartnem ne samo za domače temuž tudi za ptuje, je pa vse eno čez 13 lét sveto poslanje Šmartnemu prav dobro djalo, sosebno mladini ga je bilo potreba. Teh nekteri niso nič vedili kaj je to, misijon, drugi so bili pa še premladi za spoznanje njegovo pravo. Nekteri niso mogli takrat delati dolge spovedi... In tako je bilo to poslanje naše naj vgodniša prilika za dolgo spoved sploh vsm, ki je še niso delali, njim pak, ki so jo naredili, je bila pa z misijonom dana priložnost vsaj od 13 lét spovedi ponoviti, pomanjkljive pri prvi dolgi spovedi pa tej drugi pridjati.

In kakšno je bilo vdeleževanje ljudstva pri tem poslanji?

Nič si nismo mogli boljšega želeti. Šmartenska duhovnija je bila pri vsih treh govorih tako zastopana sleherni dan, da bolje ni móglá biti. Cerkev je velika,

dolga in široka, pa vselej je bila polna. Tihota v cerkvi izgledna, pazljivost naj večá. Stanovski govori so globoko vertali v serca, spovednice od moških in žensk tako obložene, da nihče blizo ni mogel, ki ni vsaj ob 2 čez polnoč pri cerkvenih vratih čakal in prežal, kako bo urno zletel k spovednici, da si prostor dobí. Pa veliko tacih še ni moglo k cilju priti tisti dan ali tisti večer, še le drugič, pri drugem takem čakani so prišli na versto. Kdo bi si mislil, celó tukaj nam je manjkalo spovednikov, če nas je ravno vsaki dan okoli deset neprenehoma sedelo v spovednici, 4 dni pa po 13 do 14 spovednikov! Kranj tako blizo, kjer se je tudi vedno spovedovalo — in vender se nam je zadnje dni terda godila.

Da ni tudi tukaj manjkalo objedavcev sv. poslanja, si lahko sleherni misli, ki Šmartno pred Kranjem pozná in vé, kako so popred mladi ljudje radi hodili pit v kranjskega mesta pivnice, kjer ne govorijo ravno prav veliko za Cerkev in jezuite, ampak raji kaj drugega. A pri vsem tem se ljudje niso dali begati. — Mlada deklica, ki je prinesla nekam mleko, napadena s prav gerdimi besedami zoper nas, jo je kar pobegnila od enega tuch gerdih, smerdljivih, neostriženih kozlov. Druga, prašana, kaj govorimo v Šmartnem na leci, je rekla: sami pojdite poslušat, bote pa zvedili. Možje pa in mladenči so stali kakor stena v vsajem katoliškem prepričanji v cerkvi, da se jih pač še niso upali lotiti lažisvobodnjaki s svojimi gerdimi zabavljicami.

Na tem misijonu nam je obolel o. prednik in bali smo se, da bi kaka vročinska bolezen ne bila na potu. Po skerbni pazljivosti g. kaplana, izverstnega homeopata, se je z Božjo pomočjo bolezen na pljučah kmalo ulegla, da je mogel spet na leco in v spovednico. Med tim časom pa sva móglá dva vse breme nositi: jaz sem dva dni po dvakrat, o. Staré je en dan sam dvakrat govoril. — Vse to nenehano sedenje v spovednici, velika vročina pripekajočega solnca zunaj, v cerkvi pa soparica od nagnjetene cerkve, je dalo zadosti mertvenja. Zato je pa tudi Gospod dal tako bogato žetev v Šmartnem. Serčno je bil ginjen vredni župnik šmartenski ves čas sv. poslanja in le rekal je: Bog poverni, Bog poplačaj vaš trud za moje ovčice! O kako je bil pač potreben misijon Šmartnemu! Misijon je zares milost Božja posebna: če je še kaj v stanu popraviti, vravnati človeško serce, zamore to gotovo le sv. poslanje! Po enem govoru mi je šestdesetletni častitljivi mož roko vzeli in jo poljubiti hotel, tako globoko mu je bila ginjena duša.

Pri tem poslanji nam je tudi zalesketalo se lepo upanje, da mil. knez in vladika k sklepu pridejo. A v saboto jame nalivati z neba, ženó se černe megle po nebeškem oboku, gromi in treska. Dobimo list od prevzvišenega, v katerem nam se je up močno poderl, da zavoljo slabega, deževnega vremena skoraj ne bodo mogli priti. In tako je bilo tudi drugi dan, nedeljo namreč je bilo vse oblačno dopoldne in tako so knez domá ostali, namesti da bi bili ob 9 maševali v Šmartnem, kakor so napovedali. Ravno pa da mine dopoldne, zašumi mogočen veter — in naenkrat je jasno. Popoldne je bilo naj prijetniše vreme: solnce je sijalo, njegove vroče žarke je pa hladni veter blaževal.

Ob treh popoldne je bil sklep. Ljudstva silna množica. Celó kranjske gospóde je nekaj v Šmartno „prišpanciralo“ radovednost past. Tudi nekaj mladine kranjske je po višnjevi škapulir v Šmartno prišlo.

Kar je bilo posebnega pri tem poslanji, je pa to. Z obleko Matere Božje sva bila z o. prednikom toliko ljudstva v šmartenski cerkvi oblekla, da še nikdar nikjer toliko ne. Jaz nisem veliko manj ko 3 ure, o. prednik pa je dobro uro škapulir višnjevi delil. Vse me je bolelo že proti zadnjemu. Morda več ko 2000 ljudi je naenkrat

sprejelo višnjevi škapulir. Prijemali so ga z veliko po-
božnostjo tudi možki. Veliko število obojega spola jih
je dobilo to obleko Marije brezmadežne, kar me je po-
sebnost veselilo. Bog daj, da bi obleka Marije Dev. brez-
madežne vse vse ohranila vsaj brez madeža smertnega
greha!

Upanje sem nesel v serci iz tega poslanja, da bo
vender le prav veliko ljudi bolj zavarvanih pred smert-
nim grehom po tem misijonu. Da je pa hudič veliko
zgubil v šmartenski duhovniji in se je vera vterdila še
globlje v šmartenskih duhovnjakov sercih, to nam pa
pričajo Repnje, kamor trumoma dohajajo zdaj iz Šmart-
nega ljudje z naj veselejši mi sporočili od sadu sv. po-
slanja.

Žganje.

X.

*Pije, pije, dokler obroč na sodu ne počí! Kaj pijanca
učí perst mezinec. Kaj je storil Nabal, — kaj strašnega
Aleksander Veliki v pijanosti? Kaj pravi modrijan Pi-
tagora?*

Ravnokar sem čital to le dogodbo, ki pojasnuje,
kako nemarni ostudneži so žganjepivci.

V eni moravskih vasi je prebivalec tistega kraja,
ki je bil znan kakor malopriden žganjar, sedel v ju-
dovski žganjariji pri kupici žganja. Pride pa majhen
deček, pocuka očeta za rokáv in reče tiho: Oče, pojdite
domú, živina v hlevu se je odklenila in ne moremo je
ukrotiti! — Le pojdi, bom že prišel, odgovori žejni oče.
Ta, ki pa ni šel, je on bil.

Čez nekaj časa deček zopet pride, očeta bolj pocuka
za rokáv in reče glasno: Oče, domú morate iti, Janezek
je z mize padel in ima luknjo na glavi! — Le pojdi,
precej pridem, reče terčeni oče nejevoljen. Kteri pa
tudi zdaj ni šel, je zopet on bil.

Proti večeru fantič zopet pride, zadéne očeta v
ramo in kliče: Oče, pojdite domú, da se Bogu smili,
mati so padli in so si nogo zlomili! — Zaničljivo oče
čez ramo reče: pa ne bo tako nevarno, — in obsedi!

O angeljskem češnji pobič pa le še pride, šterleče
pogleda in zakliče: Oče, obroč je počil na sodu z žga-
njem, žganje po kleti okrog teče! Komaj je deček prvo
besedo izrekel, se zdrami zanikarnej iz omotice in skoči
po konci. Slišati pa celó še žalno naznanilo, da žganje
po kleti krog teče, se je čisto stregnil in zarjul nad
fantičem: Kaj praviš? Obroč na žganjskem sodu počil?
žganje po kleti krog teče? To bi bila nesreča! In zdaj
ga ni nič več držalo, zdaj dère domú. (P. Fr. Ehmig,
Neue Gleichn., Beisp. u. Erz. 3. zvez., stran 176.)

Ali ni takemu zaverženemu človeku strupeni „šnops“
več kot njegovo gospodarstvo, družina in vse drugo?
Gorjé hiši in vaim domačim, kjer je oče, gospodar —
pijanec! Gorjé pa še naj bolj samemu takemu malo-
pridnežu!

Poslušajmo pa zdaj še malo, ka je rekel pred pol-
drugi sto leti herviški pridigar od pijancev?... Začel
je obravnavo svoje pridige tako-le:

Povejte mi najprvo, dragi, kadar kdo spotaknivši
se pada na zemljo, kako se derži? Ali ni res, da taki
stegne roko na tisto stran, na katero pada? Res je, ali
zakaj tako počenja? Ali ne, da bi se vzdržal, in ne
dopustil, da pade — ali če že pade, konči se ne pobije
na životu? — Svoj pot pa pravim jaz tako: Kadar boče
kdo zmed vas vidil in spoznal pri kakem pogostovanji
ali med vinskimi (koliko huje še med žganjskimi) tova-
ruši, *) da je v nevarnosti pasti v pijanost, in ako neče

vanjo pasti, kaj mora storiti? Vzdigne naj si pred oči
svojo roko, naj raztegne narazen perste, in dobro naj
premisli njihove imena, kaj da vsaki pomeni. Te imena
so: *Polex, index, medius, anularis, auricularis*: palec,
kazalec, srednji, persteneč, mezinec. Pervi pravi, kaj si
obetaj; drugi, koliko si pogubil; tretji pové, na kaj si
prišel; četerti, kaj si zaslužil; peti, zadnji in naj manjši
praša, kaj si storil?

Postavimo pa tega zadnjega tu na prvo mesto, in
govorimo o njem, ki mu je ime *auricularis*, mezinec.
Po latinski besedi bi se imenoval „ušec“, ki se z njim
ušesa trebijo; ta perstec vsakemu pijancu šepéče na
uho: *Quid fecisti* — kaj si učinil?... Ako ne véš, kaj
si v pijanosti storil, počél, prašaj svojih tovaršev, svojih
sosedov, svojih domačinov, kaj si v pijanosti učinil, ali
govoril? Povedali ti bodo, koliko kletvinj, besnost, ro-
tenj, nečistih beséd si izbruhal, kako si psoval sosede,
preganjal družino, pohlepno se obnašal, ter si vsemu
ljudstvu bil v pohujšanje! Ako to sprevidiš, te li ne bo
Gospod Boga strah, in sram pred ljudi se prikazati?
Boš li tako prederzen in nesramen, da bi se v novo
upijanil in v prešnje grehe se povernil. In ako to storiš,
ali ne boš gerši od vsakega naj nerazumnišega psa in
mačke? *) Gotovo bodeš; zakaj, kdo ne vé, ako pes
ali maček, navajen okoli loncev hoditi, kak pisker ubije
in ga hlapec ali dekla na onem kraju dobro pretepe,
in mu ob čepinje gobec nabuta: se potlej ne pes in ne
maček ne dá več lahko pri piskrih viditi? Koliko skerb-
nejše pa bi se moral vsaki človek bati pijanstva, iz
kterega izvira toliko hudega?

Tako nekdanj uni nori Nabal, kader je bil zvedil
od žene, kako je bil v pijanosti razžalil kralja Davida,
in ko je premišljeval, v koliki je nevarnosti, malo da
od velikega straha in žalosti ni bil umrl. „Et factus
est velut lapis.“ Postal je zamerl kakor kamen, pravi
sv. pismo (1. Reg. 25, 35).

O Aleksandru Vel. pa nahajam zapisano, da je v
pijanosti s sulico prebodel in končal svojega naj draž-
jega prijatelja Klit-a; ali kader se je stregnil in našel
sulico še v životu mertvega prijatelja, pa zvedil, da je
on storil to človekomorstvo, izdere iz mertvega trupla
nesrečno sulico, oberne ost proti svojemu sercu, in od
velike žalosti hoče prebosti in umoriti samega sebe, in
to bi bil tudi storil, ako bi mu ne bilo zabranjeno.
(Kakor nevernik ni vedil, da je to naj večji smertni greh
ter samomorivec sam sebe s samomorom v večno po-
gubljenje pahne.) Še celó pogán Pitagora, nekdanj mo-
drijan, daje prav dober nauk proti pijanstvu. Pravi pa:
Ako si kaj hudega storil v pijanosti, taisto pogostokrat
premišljuj. — Tudi ti, čitatelj, prevdarjaj današnji nauk;
drug č ti povém, kaj te učí perst persteneč.

Razgled po svetu.

Laško. „Tatovi v srenjskem odboru v Rimu.“ Pod
tem napisom liberalni časnik „Il Dovero“ bere dolge
levite Viktor-Emanuelovim srenjskim vradnijam v Rimu
in drugod. Ta časnik praša: zakaj se ne kaznuje nekdo,
ki je ponarejal podpis enega asesorjev, da je občinstvu
izmikal „patakone“? Zakaj nočejo zapravdati nekoga,
in njegovih sokrivcev, ki je pritikal ničle k številkam,
da je s kaženjem več zneske iztirjeval? Zakaj niso
bili zatoženi tisti gospodje, ki so, kakor je znano, tako
onigavili o svojem opravstvu, da so iz nedopustljivih
dobičkov potlej palače zidali? Zakaj so se pustile spri-

*) Besede imenovanega pisatelja, ki pijanca ne tipa z
mehkimi rokovicami.

*) Tako je pisano.

čala poštene o'onaše osebam, od katerih bi bila pravica morala zahtevati odgovor zaradi nekacih pogreškov? In zdaj, zakaj ni bil pri gosposki za pravico zatožen tisti, ki je zapustil praznoto 10.000 lir v srenjski denarnici? Ako bi se vse to bilo zgodilo, bi danes ne imeli objektivati nenravnih djanj, s katerimi so se časniki te dni toliko pečali, in pečali se po pravici. Pa to ni vse, pravi dalje „Dovere“ in pripoveduje dalje, kako je bil po pravici kaznovan eden vradnikov v neki okrajini, ki je kradel patakone (quattrini), kateri so se plačevali v srenjsko kaso; pozneje pa je drugi marke si dal plačevati, ni pa jih pritiskal na dotične pisma, in tega so samo prestavljali od vrada do vrada. Ako bi se bilo ravnobno postopalo s kaznovanjem vseh zadolženih, bi danes morebiti ne bilo treba pričam biti sramotnim dogodkom, kakor je oni dveh višjih vradnikov, ki sta si nasproti v oči berskala „tat“, malo častni pridevek... Tako sklepa omenjeni liberalni časnik.

Ako se take reči o novi eri godé v tako „srečni, svobodni Italiji“, kakor nam jo liberalci radi imenujejo, in pa še celó v samem glavnem mestu „zedinjene Italije“, in ako liberalci sami to očitno tožijo; potlej ni čudo, da liberalci sami so prisiljeni v srenjske zборе voliti „ultramontance“, to je, katoličane, ker med seboj nimajo zanesljivih osebtev.

Pa to ni še vse. Kako „sladko upanje“ se odpira „tisučkrat srečnim Italijanom“, to med tolikimi drugimi mladostnimi pregrehami in nesramnostmi kaže ta le dogodek, ki je prav „po peki“. Časnik „Ravenate“ pripoveduje 10. oktobra: Cerkvenikova žena pri sv. Frančišku v Raveni je 8. okt. že v zaperti cerkvi zaslišala ropot, kakor bi kdo lomil v cerkvene pušice. Cerkvenik to naznani gosposki. Odprejo cerkev in najdejo — koga? Dva čisto mlada — nedoletna mladenča, skrita v koru za velikim oltarjem. Ta dogodba je zbudila vse okrog velik šum in žalost. Zakaj? Ne le samo zaradi mladih bogoskruncev, temveč še posebno, ker bila sta tatova sina imenitne, mnogoznane rodovine!

Tako je že zdaj. Pa kaj še le bo — pri takih zgledih, pri takih ukih!

O ravno t-m času naznanuje „Nazione“ v Florenciji, da v malo več kot 10 mescih se je zgodilo skoro toliko „falimentov“, kakor celi dve leti poprej, katerih je bilo obe leti 69 — gotovo grozno število! — zdaj pa jih je samo to leto že 63, in pričakujejo se še drugi. Koliko ljudi je s tim ob enem nesrečnih!

Drugi zanikarnej, neki Karlo M. Pikarone, pri banki v Neapelnu, je grozovito kradel in sleparil, potem pa pobegnili, ter prav veliko ljudi zgubi na sto-tisuče z njegovim begom. (Moltissimi privati perdono non poche centinaia di migliaia di lire.)

Zakaj pa te laške dogodbe pripovedujemo? Zato, ker „švindlerji“, lažniki in farizeji vseh dežel tako radi govore in pišejo o „zedinjeni, osvobodeni, osrečeni Italiji“, akoravno kažejo vse ondotne dogodbe ravno nasprotno.

Drobne novice. Iz Dolmonastira se naznanuje 10. vinotoka, da vsled velikega viharja je prejenjalo vse vojskovanje. Polja so postale blatne jezera in nadloge vojakov so nepopisljive. Rusi zbirajo velike moči ob Lomu. 13. vinot.: Dež in mraz nadaljuje. Kozaki so posedli vas Opako. Ukaz določuje, da vsak vojšak zamore vsled vojnih zaslug biti povišan na častniško stopinjo. — Od predzadnje nedelje do ponedeljka je bil hud potres kacih 6 minut v Genovi in drugod po Laškem, pa tudi po Francoskem. V Margea-u so zvonovi začeli zvoniti; v Loutry-u se je jezero divje gibalo od vzhoda proti zahodu. — Mnogoletni ubijavci sv. Očeta že tudi v osebnih pismih iz Rima bolezen papeževu na-

znanjajo. Saj en primérlej iz Rima v Lj. nam je znan naj poslednjiši dni. Sv. Oče pa se med tem vseskozi dobro počutijo in dan na dan sprejemajo zaslisanja. „Voce della Verità“ piše 10. oktobra: „Sv. Oče, katerih zdravje je izvrstno, so sprejeli včeraj in danes veliko vernikov, ki so bili razveseljeni z njih blagoslovom, kterega so prosili.“ — „Unità“ vedno naznanja dobrote, ki jih sv. Oče delijo raznim cerkvam, vstavom, družinam itd., namreč v cerkvenih napravah, ss. posodah, denarji... — Pri francoskih volitvah je vlada pridobila kacih 50 glasov; vendar bodo gambettovci še za kacih 100 glasov v večini.

Cvet in sad sreste molitve.

Zahvale.

Št. 1. Huda rana, ki je nisem mogel z ničimur odpraviti, se mi je zacelila po mnogih priporočevanjih k N. lj. G., posebno, ko smo jeli bolj pogosto sv. roženkranc moliti. Z veliko priserčnostjo torej naznanim zahvalo in se ob enem priporočam nadalje v molitev, da bi zdravje bilo stanovitno. Želim tudi, da vsi, ki so v hudih stiskah, naj bi pri Mariji pomoči iskali.

V Ljubljani, 14. oktobra 1877.

J. M.

Št. 2. Začetka meseca avgusta neka oseba, po svojem opraviilu s polja domu se vernivši, stopi neprevidoma z golo nogo, in z vso močjo na debelo glaževno, ta pa ji preterga žilo na mezincu desne noge; ker je zelo kri tekla, se ji pridruži še slabost, da so jo morali nesti domu. Terpela je hude bolečine, v kljub zdravlom; ako je bila noga en dan boljše je bila drugi dan slabši, še britkejše pa ji je bilo, ker ni mogla k sv. maši, in ne spolnovati kot gospodinja svojih dolžnost. V tej potrebi se oberne ona in še dve drugi osebi 28. avgusta z devetdnevnicco k Mariji, naši ljubi Gospej presv. Serca, z namenom uslišanja po „Danici“ razglasiti. — Priserčna zahvala Mariji! Že prvi dan devetdnevnicce so bolečine odnehale, bilo je vsak dan bolje, in ko je bila devetdnevnicca končana, je že zamogla svoje dolžnosti opravljati, čeravno ne še popolnoma lahko, vendar z zaupanjem na Marijno pomoč, in je zdaj popolnoma zdrava. Prosi vse ude bratovšine se z njo Mariji N. lj. G. za veliko milost zahvaliti, ter vsem kliče, naj se spominjajo besed sv. Bernarda, da nihče ni bil zapušen, kdor je k Mariji pribežal, in njo na pomoč klical.

Z Gorenjskega, 8. oktobra 1877.

M. J.

Št. 3. Naši ljubi Gospej presv. Serca Jezusovega priserčna zahvala za prejeto milost v velikih dušnih potrebah po opravljeni devetdnevnicci. Po storjeni obljubi se to s hvaležnim srcem po „Danici“ naznani.

Pri Terstu, mesca rožnicveta.

O. F.

Prošnje.

V bratovsko molitev priporočujejo: Mati še prav mladega, pa prav hudobnega sina, ki zaradi njegovega potepanja, jezičnosti, preklinovanja itd. ni skorej za nikamor, ako se ne poboljša. — Mlad vojak podčastnik, ki že delj časa boleha, da se ozdravi na milostne priprošnje N. lj. G. presv. Serca, ako je Božja volja. *) — Hud in od same pijače včas nor, tudi drugim pregreham vdan pijanec, da bi se na priprošnje N. lj. G. in sv. Jožefa spreobernil. — M. G., ki že dolgo časa terpi hude bolečine v roki in se boji, da bi ji čisto ne

*) Tudi kar je naročeno za ss. maše in sveče, se bo spolnilo s hvaležnostjo. Vr.

oterpnila. Uslišanje in zahvala se razglasí. — Mož priporoča svojo ženo v molitev k N. lj. G. za zdravje in polajšanje. — Svojega brata priporoča J. C. v L. v varstvo prečisti Devici, da bi Bog njega in domačo hišo varoval žugajoče nesreče. — Mlada gospodičinja, zelo nevarno bolna, ki se smerti boji, je goreče priporočena v molitev za zdravje in za serčno vdanost. M. A. — J. K., da bi mu bilo pomagano v telesni potrebi. Zahvalo hoče razglasiti. — Nekdo v prav hudih dušnih in telesnih stiskah prosi vse ude, da bi mu sprosili pomoč, vsak, ki to bere, je prošén saj za en zdihljivej k preljudi Gosp. presv. Serca, ki naj ga Bog tisučkrat poverne. Ako bode rešen, se bo vse po „Dan.“ v zahvalo razglasilo. — Neka reva, bolna, se enako priporoča bratovšini.

Bratovske zadeve.

Namen molitve in za spomin pri sv. maši mesca vinotoka.

I. Glavni namen, kakor v št. 40.

II. Posebni nameni. 23. vinot. Sv. Janez Kapistran. Priporoč.: Od vojske obiskani kraji. Spreobrnjenje višjih stanov. Dar pravih katoliških učenikov.

24. Sv. Rafael. Priporoč.: Obvarovanje mladine pred božjeropnim obhajilom. Mnogi duhovni. Spreobrnjenje bravcev brezbožnih časníkov.

25. Sv. Krispin in Krispinijan. Priporoč.: Rokodelski stan in njegovo posvečevanje, posebno zoper skrunjenje nedelj in praznikov in zoper pohujšljivo življenje, nespodobno govorjenje po delavnicah itd. Živeči brez ss. zakramentov. Spreobrnjenje nekterih stotin krivočrcev, zlasti enega.

26. Sv. Evarist. Priporoč.: Spreobrnjenje judov. (Sv. Evarist je bil v začetku jud iz Betlehema.) Vsi spačeni in zagrešeni po Slovenskem. Obilniše razširjanje sv. Cerkve po vsem svetu, zlasti na Angleškem.

27. Sv. Frumencij, misijonar v Etiopiji. Priporoč.: Spreobrnjenje zamurcev in sploh Afrikancev. Neka duhovnija posebej.

28. Sa. aposteljna Šimon in Juda. Priporoč.: Spreobrnjenje brezčrcev, zlasti po Slovenskem. Mnogi zakonski in polajšanje njih težáv. Zapušeni in obupljivi. Terpeči kmetiški stan.

29. Sv. Narcis, škof v Jeruzalemu. Priporoč.: Rešenje svetiš sv. Dežele iz rok nejevernikov. Katoliške male in velike semeniša. Obvarovanje mladine pred kužljivim branjem.

30. Sv. Marcel vojak, in sv. Kasijan pisar, mučenca. Priporoč.: Vojaški in vradniški stan, zlasti v naši deželi. Ta mesec umerli in umirajoči. Mnogi hudo zagrešeni.

31. Sv. Volbenk. Priporoč.: Vsi dozday v molitev Naše lj. Gospé priporočeni, ki še niso uslišani. Obvarovanje naše dežele pred ognjem, kužljivimi boleznimi in drugimi nesrečami. Vsi veliki reveži, v dušnih in telesnih rečéh.

Življenje štirinajsterih pomočnikov v sili.

VII. Sv. Dionizij Areopagit, škof in spričevavec ali marterník.

Njega praznik se obhaja 9. vinotoka. — Pomenljivo znamenje: Vpodobuje ali mala se z odsekano glavo, ki jo derži v rokah, na glavi ima mitro ali škofovsko kapo. — Na pomoč se kliče zoper nepokoj vesti.

Atene so bile nekday naj bolj sloveče mesto, sedež vseh tadanjih vednost in učenost. Prebivavci so bili silno napeti malikovavci; tudi modri in učeni možje so bili tej neumnosti in gnjusobi vdani. Ko je bil sveti apostelj

Pavel na svojem misijonskem popotovanji prišel v Atene in je vidil mesto malikovanju vdano, se mu je v njem vnel duh, ter je začel očitno oznanjevati keršanske resnice. Epikurejski in stojiski modrijani so se z njim prepirali, ter so njegove nauke spodbijali; on pa jih je z modrostjo in učenostjo takó vgnal, da mu niso mógli nič več ugovarjati. Prijeli so ga in peljali pred Areopag*), naj bi tam vpríčo zbranih učenih sodníkov svoje nove nauke razkladal. Sv. Pavel stojé v sredi Areopaga je rekel: „Možje, Atenci! vidim, da ste vi v vsim nekako prevérni“, t. j. preveč verujete, imate veliko praznih vér. „Ko sem namreč okrog hodil in ogledoval vaše podobe bogov, sem našel tudi altar, na katerem je zapisano: Neznane mu Bogu. Kar tedaj častite, dasiravno vam je neznano, to vam jaz oznanujem.“ (Djan. apost. 17, 22. 23.) Nato je imel sveti apostelj prav izersten govor, v katerem je dokazoval, da je ta Atencem neznani Bog stvarnik nebes in zemlje. (Glej Djanje aposteljnove 17. pogl.) Ko je bil sv. Pavel svoj govor dokončal, so se ga nekteri možje deržali in so verovali; med njimi je bil Dionizij Areopagit in žena po imenu Damará, in drugi z njima. (Djan. apost. 17, 34.)

Sv. Dionizij (s priimkom „Areopagit“, ker je bil ud slavnega Areopaga, t. j., naj viši sodnije) ni bil le samo stare in sloveče rodovine v Atenah, ampak bi je tudi pošten mož visoke učenosti in modrosti, zlasti je bil izurjen v zvezdoznanstvu. Ko je Jezus Kristus na križu umiral, in ko je bilo solnce otemnelo, je ta zvezdoznanec — še ajd — zavpil: „Ali Bog vse nature terpi, ali pa se bo svét razrušil.“ Tega moža tedaj je bil sveti Pavel s svojim govorom v Areopagu spreobrnil, ga je potem v keršanstvu podučeval, kerstil in posvetil škofa v Atenah. Ves čas svojega višega pastirovanja je Dionizij z vso mogočo gorečnostjo razširjal Kristusovo kraljestvo na zemlji. Pisal je mnogo bukev in listov, ki so polni nebeških naukov. Ko je bil sv. Pavel v Rim odšel, se je Dionizij prepeljal v malo Azijo, kjer je obiskaval cerkve ali keršanske srenje, ktere je bil sam ustanovil, je verne v veri poterjeval, v njih britkostihtolažil, pa tudi malikovavce spreobračal. Potem je popotoval v Jeruzalem, kjer je z naj večí pobožnostjo obiskoval svete kraje. Tukaj mu je bila došla neizrečeno velika sreča, vidil je namreč Marijo prečisto Devico in Mater Božjo v nebeški lepoti tisti trenutek, ko se je njena sveta duša ločila od telesa. To je sam poznejše pravil. S svetim aposteljnóm Janezom, ki je bil pri Marijini smerti, je posebno sereno prijateljstvo sklenil. Nahaja se pismo, ki ga je Dionizij pisal Janezu, ko je le-ta pod cesarjem Domicijanóm v pregnanstvu živel na otoku Patmu.

Po dokončani pobožnosti v Jeruzalemu se sv. Dionizij verne v svojo škofijo v Atene, kjer nekoliko časa svoje ovčice z vso skerbljivostjo pase, pa tudi jude in malikovavce spreobrača. Ko pa med tem svojim apostoljskim delovanjem sliši, da sta aposteljna Peter in Pavel v Rimu zaperta, izroči svojo škofijo novoizvoljenemu škofu Publiju in se podá v Rim iz tega namena, da bi vidil poglavarja aposteljnove in vesoljne Cerkve in svojega nekdanjega učenika, sv. Pavla; pa tudi zato, da bi tam, ko bi bila Kristusova volja, preterpel mučeniško smert. Po potu gredé v Rim oznanuje apostoljski mož sveti evangelij.

*) Areopag, naj viši atenska sodnija, v kateri so se državne opravila vravnemale, pravde in tožbe razsojevale, krivice in hudodelstva obsojevale. Ta sodnija je bila na hribcu, ki se je imenoval po greško „Areopagos“, t. j. „Arejev hribec“. Na tem hribcu se je svoje dni po ajdovski izmišljavi zagovarjal pred dvanajsterimi bogovi bog Ares ali Mart (Mars) zavoljo umorstva Neptunovega sina. Neptun je bil ajdovski bog.

Ko sv. Dionizij v Rim dospè, zvé v svojo največi serčno žalost, da sta oba aposteljna umerla silovite smerti. Sveti papež Klemen, naslednik sv. Petra, ga ljubesnjivo sprejme, in ga ima v visoki časti zavoljo njegove izverstne svetosti in učenosti. To popotvanje sv. Dionizija v Rim je bilo naredba Božje previdnosti, da je sveti oče papež nad njim imel gorečega in junaškega aposteljna, kateri naj bi nesel luč svete vere na Francosko. (Dalje nasl.)

Listek za raznoterosti.

Pred svetim Obhajilom.

Ljuba duša, zdaj vesela
Urno hiti pred altar,
Ker Gospoda boš prejela,
O neprecenljivi dar!
Kralj nezmérne visokosti
K tebi priditi želi,
Da prinese vse blagosti,
Novih gnad ti dodeli.

Kot nevesta, tako bližaj
Se presrečna Jezusu;
V revni svoji se ponižaj
Bogu trojedinemu!
Srečna ura, ko prihaja
Ženin tvojega sercá,
Vse zaklade ti podaja —
S celim sercem ljubi ga!

Bivališè mu pripravi
V sredi čistega sercá,
Vsa ponižna zdaj pozdravi
Ljubeznivega Bogá,
Ki se tebi daje vžiti,
O velika res skrivnost!
Nič od Njega zdaj ločiti
Te ne more, kot zlobóst.

Vedi, večè ni dobrote,
Ne zaklada dražjega,
Da zamoremo sirote
V sercu nositi Bogá.
Torej duša, zdaj vesela
Urno hiti pred altar,
Da Gospoda boš prejela;
Za te je neskončni dar!

Ivan Zarnik.

Birmanje in cerkveno obiskovanje bodo milg. škof opravljali 21. vinot. v Retečah pri škofji Loki. — Preteklo nedeljo so posvetili novo podružno romarsko cerkev v Suši, v zaliloški fari. Spodbudljivo opravilo je terpelo od 9 zjutraj do 2 popoldne. Pridigali so sami milgsp. škof, veliko mašo pa so imeli loški gosp. dekan.

Visoka starost. 15. oktobra je na št.-peterskem predmestji št. 70 umerla Marija Bernot, stara 102 leti.

Zahvala. Prejel sem po vredništvu „Zg. Danice“ 259 gl. 56 kr. Za toliko dobroto naznanjam naj serčniši zahvalo v imenu Kompoljcev, — Bog jim obilno in preobilno povračaj.

V Dobropolji, 16. oktobra 1877.

Val. Sežun, župnik.

Iz Gorice. Naš prevzv. nadškof so od 13. do 18. t. m. obiskali dekaniji Devin in Komen, in delili so zakrament sv. birme poleg imenovanih dveh krajev še v Opačjem selu, Zgoniku, Rihenbergu in Dorobergu.

V Gorici je katoliška družba pričela novo knjigarno, v kateri se bodo prodajale samo knjige katoliškega obsega. Zares potrebna naprava. Več prihodnjič.

V Mariboru v semenišu je 25. kim. 16 duhovnov kerške in lavanške škofije obhajalo svojo 25letnico. Le-ti so iz nekdanj zedinjenega semeniša v Celovcu. Iz prav številnega letnika sta umerla v 25 letih 2 redovnika, 2 lavanška in 2 kerška duhovna v naj boljših letih. Pričujočih je bilo 7 kerške in 9 lavanške škofije.

Herders Conversations-Lexicon, drugi, predelani natis, je dospél do 23. zvezka. Poslednja beseda je „Hamster“. To delo je zlasti tudi zato priporočevanja vredno, ker je v katoliškem duhu, in v ravno taki obširnosti vse reči obsega, kolikor more človek zraven svojega poklica brati, da si pojasnuje, kar mu je n. pr. v branji bukev in časnikov ali sicer nejasnega v vsih strokih vede, obertnosti itd. itd.

Poslednje novice. Po naj poslednjih naznanilih so Rusi v Aziji silovito zmagali in otepli Turka, uzeli veliko kanonov, več divizij vjeli in med njimi 7 pašev.

Duhovske spremembe.

V Goriški nadškofiji: Č. g. Andrej Vuga, vikar v Kalu, pride za vikarja v Ročinj; — č. g. Tomaž Čerin, vikar v Vedrijanu, za vikarja v Avče; — č. g. Martin Leskovec, kaplan v Bovcu, za vikarja v Ternovo; — č. g. Fr. Goljevčèk, kaplan v Muši, za kaplana v Biljano; — č. g. Pavlin Perini, kaplan v Gradem, za kaplana v Joaniz; — č. g. Janez Seravallo, sem. duh., za kaplana v Grado; — č. g. Janez Jarec, sem. duh., za kapl. v Bovec.

V Terzaški škofiji: Č. g. Karol Podobnik, župnik v Terbižu, podá se v pokoj. — Za I. leto v bogoslovje oglasil se je in je bil sprejet Karol Steffanutti.

Dobrotni darovi.

Za Kompoljske pogorelce v Dobropoljski fari: Po gosp. Ant. Klemenu, fajm. iz Smednika, 10 gl. — Iz Ljubnega po gosp. fajm. Teranu 5 gl. — Č. g. J. M. 2 gl. — Jera Vidic 5 gl.

Za sv. Očeta: Po č. gosp. Ign. Eržen-u: Neimen. 50 kr.; Neimen. 50 kr.; Neimen. 30 kr. — Neimenovan 1 gl.

Za afrikanski misijon: Jera Vidic 5 gl. za odkupovanje zamurskih otrók. — Iz Vogelj 3 gl.

Za sv. Detinstvo: Selisčar Al. in Mar. 24 kr. po gosp. Rozm. — Iz Vogelj 1 gl.

Pogovori z gg. dopisovalci.

A. P. v Z.: Pride precej prihodnjič. — G. L. v Ž.: Bode kakor nalaš za prihod. in za v. d. dan; blagovolite posl. še konec. — G. M. P. v G.: Bode naročen za Vas; v Lj. se ne dobiva. Caeterum gratias pro omnibus!

Vsim preblagim gospodom in prijatlom, ki so se spominjali „18. vinotoka“, naj iskrenejši zahvala in v povračilo enake blagre in vošila!!!

Vrednik.